

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Ettevõtja teadus- ja arendustöötaja toetus“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eesti on üks väheseid Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) ja Euroopa Liidu riike, kes maksupoliitika¹ kaudu ei toeta teadus- ja arendustegevust (edaspidi *TA*). Paratamatult mõjutab see otseselt Eesti ettevõtjate konkurentsivõimet ning piirab välisinvesteeringuid.

Ettevõtja teadus- ja arendustöötaja toetust (edaspidi toetus) on kolmeaastase piloodi vältel kavandatud anda Eesti äriregistrisse kantud äriühingutele, kus töötavad teadus- ja arendustöötajad (edaspidi *TA-töötajad*), et

- kasvatada erasektoris tehtava *TA* mahtu;
- teada saada maksusoodustuse kasutuselevõtu mõju, hindamaks maksusüsteemi võimaliku muutmise otstarbekust;
- luua korrastatud statistika, mis parandab Eesti positsiooni rahvusvahelistes reitingutes ning mõjutab positiivselt Eesti kuvandit ja konkurentsivõimet.

„Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021-2035“² (edaspidi *TAIE*) on seadnud eesmärgiks suurendada erasektori *TA* investeeringute osakaalu kahe protsendini sisemajanduse koguproduktist (SKP), 2021. aastal oli see ligi üks protsent. *TAIE* eesmärkide saavutamiseks on ühe tegevusena esile toodud innovatsiooni toetava õigus keskkonna ja maksusüsteemi kujundamine. Maksusoodustuse kehtestamine on teistes riikides märgatavalt suurendanud erasektori investeeringuid *TA*-sse ja parandanud riiklikku statistikat³.

Rahandusministeeriumi 2021. aastal tehtud „Erasektori teadus- ja arendustegevuse soodustamise analüüsis“ leiti, et erasektori toetamisel on oluline kombineerida otsetoetusi ja maksusoodustusi, kuna erinevate lähenemiste koos kasutamine annab parima tulemuse. Maksusoodustuse eelis on see, et see on turupõhisem ja automaatsem, annab ettevõtjatele pikaajalise kindluse, et nende teadus- ja arendusprojekte toetatakse. Analüüsi tulemusel **soovitati Eestis kasutusele võtta *TA* maksukrediit**⁴, mille korral makstakse ettevõtjatele, kes on teinud *TA*, nende makstud maksud tagasi. Kuna Eesti maksusüsteemi uue kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine nõuab aega, raha ja eri valdkonna ekspertide ajatundmust, kasutatakse *TA* toetusmeedet, et katsetada uut kontseptsiooni ja teada saada selle mõju, hindamaks maksusüsteemi võimaliku muutmise otstarbekust.

¹ Erasektori teadus- ja arendustegevuse soodustamise analüüs <https://www.fin.ee/media/4656/download>

² <https://taie.ee/taie-arengukava-tutvustus>

³ <https://www.oecd.org/sti/rd-tax-stats-database.pdf>

⁴ Maksukrediidid on maksuvabastused ja muudavad toetusesaaja maksukohustuse väiksemaks.

Maksusoodustused			
Maksuvabastus	Maksuerand	Mahaarvamine	Maksukrediit
maksuvaba tulu	tulumaksusoodustus teatud mittetulundusühingutele, sihtasutustele ja usulistele ühendustele	eluasemelaenu intressid või koolituskulud üksikisiku tulust	Lahutatakse lõplikult maksukohustusest pärast selle arvutamist.
Eestis rakendatud			Eestis ei ole rakendatud

Toetuse eesmärk on toetada Eesti äriregistrisse kantud äriühingut, kus töötavad TA-töötajad, et teada saada, missugust mõju avaldab selle andmine:

- 1) ettevõtetes tehtavale TA-le,
- 2) erasektoris töötavate TA-töötajate arvule ja
- 3) erasektori TA kulude mahule.

Toetuse arvestamise aluseks võetakse e TA-töötajate töötasult ettevõtja deklareeritud tulumaks.

Kuna toetus sarnaneb sisult TA-töötaja maksukrediidile, on võimalik hinnata, kas TA maksukrediidi kasutuselevõtt on põhjendatud. Piloot kestab kuni kolm aastat ja selle tulemuste alusel saab otsustada, kas rakendada üldist TA maksusoodustust ning muuta vastavalt ka maksusüsteemi. Piloodi tulemuslikkuse hindamiseks kasutatakse Statistikaameti kogutavate TA kulude mahu ja erasektoris töötavate TA-töötajate arvu võrdlust toetuse andmise aastatel sellele eelnenud aastatega.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna arenduse ja innovatsiooni nõunik Mikk Vahtrus (e-post: mikk.vahtrus@mkm.ee, telefon: 625 6389) ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi EIS) toetuste osakonnajuht Monica Hankov (e-post: monica.hankov@eas.ee, telefon: 627 9786). Eelnõu juriidilise ekspertiisi teostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (e-post: gerly.lootus@mkm.ee, telefon 639 7652) ning EIS-i jurist Kadri Kuus (e-post: kadri.kuus@eas.ee, telefon: 627 9519). Eelnõu ja seletuskirja keeleteimetas Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee, 620 8265).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ alusel.

Eelnõu koosneb neljast peatükist ja 16 paragrahvist. Peatükid jagunevad teemade kaupa järgmiselt:

- 1) üldsätted;
- 2) toetatav tegevus ja toetuse suurus;
- 3) toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine;
- 4) toetuse maksmine ning toetuse saaja ning EIS-i õigused ja kohustused.

1. peatükk.

Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis sätestatakse määruse kohaldamisala, toetuse andmise eesmärk ja oodatavad tulemused ning määruses kasutatavad terminid. Samuti määratakse toetuse elluviija ja rakendaja ning vaide menetlemise kord.

Eelnõu § 1 sätestab määruse kohaldamisala.

Eelnõu §1 lõike 2 kohaselt on määruse alusel antav toetus vähese tähtsusega abi ning toetuse andmisel kohaldatakse Euroopa Komisjoni määruses (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8)⁵ (edaspidi *VTA määrus*) ja konkurentsiseaduses §-s 33 sätestatud.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse, et määrust ei kohaldata VTA määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel, milleks on kalandus- ja vesiviljelusvaldkonnas tegutsevad ettevõtjad; ettevõtjad, kes tegutsevad põllumajandustoodete esmase tootmisega ning ettevõtjad, kes tegutsevad põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise sektoris juhtudel, kui: a) abisumma määratakse kindlaks esmatootjatelt ostetud või kõnealuste ettevõtjate poolt turule lastud toodete hinna või koguse alusel; b) abi antakse tingimusel, et osa abist või kogu abi antakse edasi esmatootjale.

Eelnõu § 1 lõike 3 kohaselt ei anta toetust VTA määruse artikli 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel, milleks on

- a) abi, mida antakse tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt selline abi, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude ekspordimisest tulenevate jooksvate kuludega; ning
- b) abi, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel.

Eelnõus reguleerimata küsimustes kohaldatakse haldusmenetluse seadust. Toetuse kui vähese tähtsusega abi andmisele rakendatakse Euroopa Liidu asjakohaseid õigusakte.

Eelnõu § 1 lõike 4 kohaselt esitatakse määruse alusel toetuse taotlemise, määramise ja kasutamise seotud teave ja dokumendid perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse⁶ (ÜSS2021_2027) § 21 lõikes 3 nimetatud e-toetuse keskkonna (edaspidi *e-toetuse keskkond*) kaudu. Kui e-toetuse keskkonnas ei ole vastava dokumendiliigi esitamist ette nähtud, esitatakse digitaalallkirjaga dokument elektrooniliselt. Sellisteks dokumentideks on näiteks vaidemenetlusega seotud dokumendid, mida EIS esitab vaide esitajale.

Eelnõu § 2 määrab toetuse andmise eesmärgi.

Toetuse eesmärk on aidata kaasa erasektori teadus- ja arendustegevuse mahu kasvule. Toetus annab ettevõtjatele võimaluse üldiselt kõrgelt tasustatud TA-töötajaid ettevõttes hoida ja annab lisavõimalusi luua TA-töötajatele uusi töökohti luua. Seega on oodata, et toetuse tulemusel kasvab erasektoris töötavate TA-töötajate arv. Kuna TA-töötaja töö sisu on teha TA-d ning

⁵ Komisjoni [määrus \(EL\) nr 1407/2013](#), 18. detsember 2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (EMPs kohaldatav tekst)

⁶ [RT I, 11.03.2022, 1](#)

sellega kaasneb TA otsene kulu, suureneb Eesti ettevõtjate TA-sse tehtavate investeeringute osakaal SKP-st.

Toetus on seotud Vabariigi Valitsuse 15. juuli 2021. a istungil heaks kiidetud „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukavaga 2021–2035“ ja hoogustab selle eesmärkide saavutamist, panustades indikaatorisse „erasektori TA kulutuste tase SKP-st“. Toetusega edendatakse TAIE tegevust „1.11. kujundatakse innovatsiooni toetav regulatiivne ja maksusüsteem“.

Eelnõu § 3 esitab määruses kasutatavad terminid ja esitab nende definitsioonid.

Teadus- ja arendustegevuse terminite defineerimisel on lähtutud teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse⁷ terminitest, mis omakorda tuginevad OECD Frascati käsiraamatus esitatud definitsioonidele⁸.

Teadus- ja arendustegevus on uudne, loominguiline, ettemääramatu tulemusega, süstemaatiline ning ülekantav ja korratav uurimis- ja arendustöö, mille eesmärk on saada uusi teadmisi ja leida teadmistele uusi rakendusalasid ning mis jaguneb alusuuringuteks, rakendusuuringuteks ja eksperimentaalarenduseks. Seega, kõik viis loetletud tingimust peavad teadus- ja arendustegevuse korral olema põhimõtteliselt alati täidetud, olgu tegemist pideva või aeg-ajalt tehtava tegevusega.

Teadus- ja arendustöötaja on teadlane, insener ja tehnik.

Teadlane ja insener on teaduskraadi või kõrgharidusega isik, kes elukutselisena tegeleb alus- ja rakendusuuringutega või teeb katse- ja arendustöid uute teadmiste, toodete, protsesside, meetodite ja süsteemide loomiseks.

Tehnik on teadus- ja arendustööga seotud isik, kellel on kutsetunnistus valdkonnas, milles ta töötab teadlase või inseneri juhtimisel.

Termini *teadus- ja arendustöötaja* mõistesisu kindlaksmääramisel on lähtutud OECD Frascati käsiraamatu kirjeldusest, mida kasutab ka Statistikaamet teadus- ja arendustegevuse küsimustikus⁹. Erinevalt Frascati käsiraamatu ja Statistikaameti käsitlusest ei käsitata eelnõus teadus- ja arendustöötajana abipersonali. Kuna toetuse eesmärk on ennekõike kasvatada otseselt teadus- ja arendustööga seotud töötajate arvu ja suurendada erasektori tehtavaid kulusid teadus- ja arendustöösse, on toetusel kõige suurem mõju, kui toetada erasektoris töötavate teadlaste, inseneride ja tehnikute tegevust.

Toetatav periood on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse kehtestatud ajavahemik, mille vältel TA-töötaja kohta Maksu ja Tolliametile deklareeritud töötasult arvatud tulumaksult saab taotleda osalist toetust. Näiteks juhul, kui taotlusvoor toimub kaks korda aastas, kestavad toetatavad perioodid jaanuarist juunini ja juulist detsembrini. Taotlusvoorus arvestatakse voo avamisele eelnenud toetatavat perioodi.

⁷ [RT I, 19.03.2019, 92](#)

⁸ Frascati käsiraamat. <https://www.oecd.org/innovation/frascati-manual-2015-9789264239012-en.htm>

⁹ Küsimustikuga kogutakse andmeid, et saada kord aastas teavet teadus- ja arendustööga seotud personali ja raha kohta. Andmeid kasutatakse riigi teadus- ja arendustegevuse hindamisel, poliitikakujundamisel jts meetmete väljatöötamisel. Andmed on rahvusvaheliselt võrreldavad.

Eelnõu § 4 sätestab, et toetuse taotluseid menetleb, taotluse rahuldamise, rahuldamata jätmise ja tagasinõudmise otsuseid ning toetuse makseid ja järelevalvet teeb EIS.

Eelnõu § 5 määrab vaide esitamise õiguse ja vaideorgani.

EIS-i otsuse või toimingu peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaie EIS-ile 30 päeva jooksul arvates päevast, millal isik vaidlustatavast otsusest või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. EIS lahendab vaide haldusmenetluse seaduses¹⁰ sätestatud korras.

2. peatükk.

Toetatav tegevus ja toetuse suurus

Peatükk sätestab toetatavad tegevuse ja toetuse suuruse.

Eelnõu § 6 näeb ette toetatava tegevuse. Määruse kohaselt toetatakse TA-töötajate töökohtade säilitamist ja uute töökohtade loomist.

Nimetatud tegevuse eesmärk on:

- 1) soodustada teadus- ja arendustöötajate hoidmist erasektoris ja nende värbamist erasektoris;
- 2) suurendada erasektori tehtavaid investeeringuid TA-sse.

Eelnõu § 7 sätestab toetuse eseme ja toetuse suuruse. Ühe TA-töötaja kohta deklareeritud tulumaksust tagastatakse kuni viis protsenti.

Lõike 1 kohaselt on toetuse suurus kuni viis protsenti toetataval perioodil Maksu- ja Tolliametile deklareeritud töötasult arvatud tulumaksust. Kui TA-töötaja täidab lisaks teadus- ja arendustöö tegemisele ka muid ülesandeid, arvutatakse lõike 1 alusel toetust, olenevalt TA-ga seotud ülesannete osakaalust tööajal.

3. peatükk. Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine

Eelnõu 3. peatükis määratakse, kuidas toimub toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine ning esitatakse nõuded, millele taotleja ja taotlus peavad vastama.

Eelnõu § 8 sätestab nõuded taotlejale.

Toetust võib taotleda Eesti äriregistrisse kantud äriühing, kus töötab vähemalt üks TA-töötaja, kelle maksud on deklareeritud Maksu- ja Tolliametile. Äriühingul peab TA-töötajaga olema kehtiv tööleping.

Sihtrühm on valitud samamoodi, nagu on seda tehtud ettevõtjatele antavate teiste arendus- ja innovatsioonimeetmete korral. Lähtutud põhimõttest, et äriühing on kõige sobilikum ettevõtlusvorm, sealhulgas soosib ettevõtja arengut ja kasvu.

Taotleja peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) taotleja maksuvõlg riigile ei ole taotluse esitamise hetkel koos intressidega suurem kui 100 eurot või see on ajatatud;
- 2) on taotluse esitamise hetkeks nõuetekohaselt täitnud maksukorralduse seaduses sätestatud maksudeklaratsioonide ja raamatupidamise seaduses sätestatud majandusaasta aruande esitamise kohustuse.

¹⁰ [RT I, 13.03.2019, 55](#)

- 3) taotlejal või tema seaduslikul esindajal ei ole karistusseadustiku § 209, 209¹, 210, 260¹, 372, 373, 379 või 384 alusel määratud kehtivat karistust.
- 4) kui taotleja on varem saanud toetust, mille ta on kohustatud tagasi maksma, peavad tagasimaksed olema tehtud;
- 5) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei tohi olla algatatud likvideerimis-, sundlõpetamis- või pankrotimenetlust ega välja kuulutatud pankrotti;

Paragrahvis sätestatakse vähese tähtsusega abi piirsummad, mida taotleja ei tohi olla ületanud. Vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised, kes on VTA määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt omavahel seotud.

Ettevõtjad on omavahel seotud, kui:

- a) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
- b) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmeid;
- c) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- d) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.

Üheks ettevõtjaks loetakse ka ettevõtteid, mis on punktides a–d kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu.

Ühtlasi arvestatakse vähese tähtsusega abi andmisel VTA määruses sätestatud kumuleerimisreegleid. VTA määruse kohaselt antud vähese tähtsusega abi võib kumuleerida komisjoni määruse (EL) nr 360/2012¹¹ kohaselt antud vähese tähtsusega abiga kuni VTA määruses sätestatud ülemmäärani.

Tööleping taotleja ja töötaja vahel on sõlmitud tähtajatult või kehtib vähemalt 12 kuud lepingu sõlmimisest. See punkt on oluline, kuna toetuse eesmärk on, et TA-töötaja töötab toetuse saaja juures püsivalt. Toetuse taotleja peab olema deklareerinud Maksu- ja Tolliametile TA-töötajale tehtud väljamaksetelt sotsiaalmaksu ja tulumaksu vähemalt kolmel kuul vahetult enne taotluse esitamist.

Taotleja peab olema esitanud taotlemisele eelnenud aastal või esitama taotluse esitamise aastal Statistikaametile andmed TA kulude kohta.

Eelnõu § 9 sätestab nõuded taotlusele.

Taotlus peab sisaldama taotleja ärinime ja registrikoodi ning projekti nimetust. Samuti esitatakse taotluses TA-töötajate andmed, nagu nimi ja isikukood, isikukoodi puudumisel sünniaasta, -kuu ja -päev; TA-töötaja ametinimetus ning TA-ga seotud töötaja osakaal toetataval perioodil. Lisaks peab taotlusele olema lisatud volikiriri, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel.

¹¹ Komisjoni [määrus \(EL\) nr 360/2012](#), 25. aprill 2012, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes EMPs kohaldatav tekst

Taotluses kinnitab taotleja, et taotluses esitatud andmed on õiged ja taotleja vastab esitatud nõuetele. Samuti kinnitab taotleja, et esitab taotluses esitatud TA-töötajate kulude andmed Statistikaametile.

Eelnõu § 10 sätestab toetuse taotlemise korra.

Toetust taotletakse voorupõhiselt, üldjuhul kaks korda aastas. EIS kehtestab enne taotlusvooru avamist taotluste rahastamise eelarve, vooru kestuse, toetatava perioodi kestuse, kooskõlastades need enne Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Taotluste vastuvõtmise alustamisest, taotlusvooru kestusest, eelarvest ja toetatavast perioodist annab EIS teada oma veebilehel.

Eelnõu § 11 reguleerib taotluste menetlemist.

Taotluse menetlemise tähtaeg on 35 tööpäeva pärast taotlusvooru lõppemist. Menetlemise tähtaja seadmisel on arvestatud, et taotluse esitab 300–500 ettevõtjat ja kõigi puhul kontrollitakse vähese tähtsusega abi jääki.

Taotluse läbivaatamise käigus kontrollib EIS taotleja ja taotluse vastavust määruses sätestatud nõuetele. Taotlust ei tunnista nõutele vastavaks, kui esineb vähemalt üks §-s 11 nimetatud asjaolu.

Kui EIS avastab taotluse läbivaatamisel puudusi, teavitab ta neist taotlejat viivitamata ja annab puuduste kõrvaldamiseks tähtaja kuni kümme tööpäeva. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud aja võrra. Menetlemise käigus võib EIS nõuda taotlejalt selgitusi ja lisateavet taotluses esitatud andmete kohta ning taotluse täiendamist või muutmist. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb selgituste ja lisateabe esitamiseks antud aja võrra, kuid mitte rohkem kui kümme tööpäeva.

Eelnõu § 12 määrab taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja rahuldamata jätmise korra.

Nõuetekohase taotleja ja taotluse kohta teeb EIS taotluse rahuldamise otsuse. Taotluse rahuldamise otsusesse märgitakse vähemalt määruses sätestatud andmed.

Kui taotluse täielik rahuldamine ei ole võimalik taotluste rahastamiseks ette nähtud eelarvemahu tõttu ja taotleja nõustub taotluse osalise rahuldamisega, võib EIS taotluse rahuldada osaliselt. Kui taotleja ei nõustu taotluse osalise rahuldamisega, teeb EIS taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Kui toetuse rahastamise eelarvest ei piisa, et rahuldada kõik nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi, rahuldatakse taotlused osaliselt, jaotades eelarveraha proportsionaalselt sellega, kuidas vastava toetuse rahastamise eelarve suhtub nõuetele vastavate taotluste kogusummasse.

Kui toetust taotletakse suuremas summas, kui taotleja on vähese tähtsusega abina õigustatud saama, vähendatakse taotleja nõusolekul toetuse summat vähese tähtsusega abi lubatud ülemmäärani. Sel juhul rakendatakse § 11 lõikes 4 nimetatud proportsionaalset taotluse vähendamist. See tähendab, et esmalt arvutatakse välja kõigile taotlejatele toetussumma, arvestades taotlejate õigust saada vähese tähtsusega abi. Ent kui selgub, et taotluste kogusumma ületab taotlusvooruks eraldatud raha, vähendatakse kõigi taotluste summat proportsionaalselt. Seega võidakse toetuse summat vähendada kahel korral:

1) vähese tähtsusega abi kontrollimise käigus;

2) toetuste kogusumma korrigeerimise käigus.

Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, teeb EIS taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Kui taotlus ei ole nõuetekohane, teeb EIS taotluse rahuldamata jätmise otsuse ja teavitab otsusest taotlejat. Taotluse rahuldamata jätmise otsusesse märgitakse vähemalt määruses sätestatud andmed.

4. peatükk.

Toetuse maksmise ning toetuse saaja ning EIS-i õigused ja kohustused

Eelnõu 4. peatükk sätestab toetuse väljamaksmise korra ning toetuse saaja ning EIS-i õigused ja kohustused ning toetuse tagastamise tingimused.

Eelnõu § 13 määrab, et toetus makstakse toetuse saajale välja kümne tööpäeva jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Toetus makstakse välja tagantjärele ja taotluse rahuldamise otsuses märgitud ajavahemiku eest.

Eelnõu § 14 sätestab toetuse saaja õigused ja kohustused.

Toetuse saajal on õigus saada EIS-ilt teavet ja selgitusi toetuse kasutamise ja toetuse saaja kohustuste kohta. EIS peab toetuse taotlejale vajaduse korral selgitama õigusaktides sätestatud nõudeid ja kohustusi. Toetuse saaja kohustub täitma eelnõus nimetatud tingimusi.

Eelnõu § 15 sätestab EIS-i õigused ja kohustused.

EIS-il on õigus kontrollida toetuse saamise sihipärast kasutamist ja nõuda toetus osaliselt või täielikult tagasi, kui selgub, et toetuse saaja on esitanud ebaõigeid andmeid või selguvad asjaolud, mis seavad kahtluse alla toetuse nõuetekohase kasutamise. Samuti on EIS-il õigus maksukorralduse seaduse § 29 punkti 46 kohaselt õigus saada Maksu- ja Tolliametilt toetuse määramiseks vajalikke andmeid, et kontrollida toetuse saamise nõuetekohasust, sihipärast kasutamist ja kulude abikõlblikkust. EIS-i kohustused on loetletud § 15 lõikes 2.

Eelnõu § 16 sätestab toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise korra.

Eelnõus nimetatud juhtudel teeb EIS toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse, lähtudes kaalutusõigusest. Tagasinõudmise otsus tehakse riigiabi reeglites sätestatud tähtaja jooksul.

Toetuse saaja peab tagasi nõutud toetuse maksma tagasi 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast. Kui riigiabi on antud ebaseaduslikult või seda on väärkasutatud, juhendatakse riigiabi tagasinõudmise konkurentsiseaduse §-s 42 sätestatud, kui Euroopa Liidu õigusest ei tulene teisiti.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Toetus on vähese tähtsusega abi, mille andmisel järgitakse VTA määrust, mille kohaselt loetakse üheks ettevõtjaks artikli 2 lõikes 2 nimetatud ettevõtjad. Abi kumuleerimise korral võetakse arvesse VTA määruse artiklis 5 sätestatud.

4. Määruse mõjud

Toetusega soovime ennekõike julgustada erasektorit tegema TA-d, seda tegevust soodustada ja suurendada erasektori tehtavaid kulutusi TA-sse. Arvestades, et enamik Eesti lähiriike on kehtestanud teadus- ja arendustegevusele maksusoodustusi, mõjutab meede positiivselt Eesti ettevõtete konkurentsivõimet ja aitab riiki meelitada välisinvesteeringuid.

Andes toetust TA-töötaja tulumaksust soodustame kõrge lisandväärtusega töökohtade loomist erasektoris ja suurendame Eesti teadlaste võimalusi asuda tööle erasektoris. Samuti võimaldab toetus meelitada ligi välistöötajaid, kuna paratamatult on Eestis inimesi vähem.

Toetuse andmine võimaldab korrastada Eesti teadus- ja arendustegevuse kohta tehtavat statistikat, kuna toetuse saaja on kohustatud täitma ja esitama Statistikaametile TA küsimustiku. Statistika korrastamine aitab parandada Eesti positsiooni rahvusvahelistes reitingutes ja see mõjutab positiivselt Eesti kuvandit ja konkurentsivõimet.

Piloodi tulemus peab andma lähteandmed, mille põhjal tehakse ettepanek erasektorit TA tegemisel edaspidi toetada, sh esitatakse maksusüsteemi võimalikud muudatused.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuse elluviimise eest vastutab EIS. Eelnõu raames antavate toetuste eelarveks on toetuse rakendamise perioodil, aastatel 2023–2026 riigieelarvest kavandatud kuni kuus miljonit eurot. EIS-ile eraldatakse eelnõu rakendamiseks vajalik raha riigieelarvest MKM-i eelarve kaudu. Määruse rakendamisel laekub eeldatav tulu toetatavate ettevõtjate tehtud TA tulemusel loodud uute tehnoloogiate ja toodete müügikäibest ning kõrgepalgaliste TA-töötajate töökohtade loomiselt laekunud maksudelt.

6. Määruse jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile.